

به نام پروردگار دانایی

نگارش خلاق

دانشگاه فرهنگیان

در جلسه‌ی پیش سخن بر سر این بود که :

زبان ابزاری برای بیان هدف یا **رساندن پیام** است که ۳ گونه دارد:

۱- گونه‌ی علمی ۲- گونه‌ی عامیانه ۳- گونه‌ی ادبی

۱- گونه‌ی علمی

گونه‌ی علمی برای **انتقال مفاهیم علمی** در قالب مقاله و کتاب استفاده می‌شود.

ویژگی‌های گونه‌ی علمی عبارتند از :

الف- شفاف، واضح، روشن، ساده و بی‌تکلف است.

ب- فاقد پیچیدگی و ابهام است زیرا مانع پیام‌رسانی می‌گردد.

پ- گونه‌ی علمی مبتنی بر صدق و اعتبار است؛ اطلاعات بر پایه‌ی صحت و سقم است، مستند است و پس از تجربه و آزمایش، درستی آن به اثبات برسد

ت- دوری از لفاظی، بیان احساسات و تعارف‌ها است بلکه مستدل است.

ث- از آرایه‌های ادبی و نوآوری‌های کلامی در آن استفاده نمی‌شود جز برای توضیح موضوع اصلی. (به ضرورت).

۲- گونه‌ی عامیانه یا محاوره‌ای

از این گونه برای برقراری ارتباط‌های روزمره استفاده می‌شود

این گونه ؛ روشن، واضح و عام است. در آن از ضرب‌المثل، تخیل و طنز استفاده می‌شود. منطقی است.

۳- گونه‌ی ادبی

برای خلق آثار ادبی همچون شعر، داستان، قطعه‌های ادبی، نمایش‌نامه و فیلم‌نامه گونه‌ی ادبی به کار می‌رود.

از ویژگی‌های این گونه به موارد زیر می‌توان اشاره کرد:

الف- پیچیدگی

ب- رمزآلود

پ- خیال‌انگیز

ت- استفاده از آرایه‌های ادبی

نگارش خلاق چیست؟

توانایی تغییر و بهینه‌سازی ایده‌های پیشین در قالب طرح نو با تکیه بر فرهنگ و زبان برای برقراری ارتباط بهینه.

نگارش خلاق، با بهره‌گیری از نقد و تحلیل و زایایی موجب گسترش مهارت افراد می‌شود.

فواید نوشتن و نویسندگی

الف- در اختیار گذاشتن اخبار مستند

ب- انتقال علوم و آموزش

پ- بیان احساسات و نقد عالمانه

ت- انتقال فرهنگ و هنر

ث- ایجاد سرگرمی

مهارت نوشتن

برای نوشتن، سه مرحله وجود دارد:

الف - پیش از نوشتن: در این مرحله دانش کسب می‌شود، ایده تولید می‌گردد. تحقیق و پژوهش انجام می‌شود.

ب - حین نوشتن: این مرحله، نیاز به تفکر و نگارش دارد.

پ - پس از نوشتن: ارزیابی، بررسی و اصلاح و کیفیت بخشی در این مرحله صورت می‌گیرد.

گام‌های نگارش خلاق

۱- انتخاب ایده

۲- تهیه طرح کلی

۳- نگارش پیش‌نویس اولیه

۴- بازنگری

۵- ویرایش

ویژگی‌های ایده ناب

الف- سادگی و روشنی

ب- تازگی و نو بودن

پ- مسلط بودن نویسنده بر آن

ت- باورپذیر بودن

داستان (Novel)

یکی از عناصر مشترک میان انواع ادبی خلاق داستان است. داستان مجموعه وقایعی است که بر حسب توالی زمان روی می‌دهد.

ویژگی‌های داستان

- الف- به نظم است یا نثر
- ب- واقعی یا تخیلی است.
- پ- حادثه‌ای را نقل می‌کند.
- ت- رابطه علت و معلولی دارد.
- ث- توالی زمانی دارد.

فواید شناخت داستان برای معلمان

- الف- تربیت دانش‌آموزان فعال و پرسشگر
- ب- ترویج دانش و فرهنگ
- پ- بالابردن بینش‌های ادبی و هنری
- ت- ترغیب دانش‌آموزان به نوشتن
- ث- آموزش نکات اخلاقی و تعلیمی در قالب داستان

انواع داستان

- الف- داستانک (داستان‌هایی به نثر که کمتر از پانصد کلمه و بیش از هزار و پانصد کلمه نیست. هدف در داستانک، بیان پیامی واحد با شخصیت‌های اصلی است).
- ب- داستان کوتاه (Short Story): (بین ۵ تا ۱۵ صفحه‌ی کتابی است).
- پ- داستان بلند (بلندتر از داستان کوتاه و کوتاه‌تر از رمان) .
- ت- رمان (به نثر است. مبتنی بر وقایعی است که حاصل تجربه و تخیل زندگی فرد است).

عناصر داستان

- ۱- طرح
- ۲- موضوع
- ۳- درون‌مایه
- ۴- شخصیت
- ۵- زاویه‌ی دید (اول شخص و سوم شخص یا دانای کل)
- ۶- لحن
- ۷- فضا
- ۸- زبان

۹- زمان

۱۰- مکان

نمایش نامه Piece

نمایش نامه یا تئاتر نوشت به متن قابل نمایش در تئاتر گفته می شود. نمایش نامه معمولاً در قالب گفتگو بین شخصیت ها نوشته می شود.

مکان و زمان رخ دادن حوادث و نیز توضیح در مورد صحنه قبل از نوشتن متن نمایش اهمیت دارند.

در نمایش نامه حالات چهره ی بازیگر نیز ذکر می شود. هر پرده از نمایش شامل بخش های مختلفی ست که ساختار نمایش نامه را تشکیل می دهند .

انواع نمایش نامه :

۱-نمایش نامه کمدی

۲-نمایش نامه درام

۳- نمایش نامه تراژدی

۵-نمایش نامه ملودرام

منابع نمایش نامه ها :

برای نمایش نامه نویسی هر امری می تواند منبع و الهام بخش باشد:

-از اتفاقاتی که برای نویسنده به وجود آمده است.

-تجدید نظر و تفکر در باره مسائلی که ساده از کنار آنها می گذرید سبب خلق نمایش نامه ای جدید می شود.

-الهام از زندگی دیگران

-برداشت آزاد از مطالب روزنامه و حوادثی که نقل شده است .

دو گام موثر در نمایش نامه نویسی :

گام اول : " انتخاب موضوع و ایده و طرح اولیه "

گام دوم : " پرورش موضوع "

پیرنگ داستان :

پیرنگ یا plot به یک سری حوادث مرتبط به هم گفته می شود که یا زاینده ی تخیل نویسنده هستند یا واقعیت دارند و به صورت قصه درآمده اند.

پیرنگ ها عموماً توسط نزاع و کشمکشی که باعث ایجاد اتفاقات می شود نیرو می گیرند. طبق گفته ی ارسطو، پیرنگ در کنار شخصیت و منظره عناصری هستند که در هر داستان استاندارد موجود است.

نقطه ی پیرنگ حادثه یا وضعیتی است که بیننده یا خواننده برای دنبال کردن پیرنگ باید از آن آگاه باشد. به شیء یا شخصیتی که تنها هدف آن پیشبرد پیرنگ است (مثلاً ایجاد عناصر ربط دهنده بین حوادث) **اسباب پیرنگ** گفته می شود.

مشابه با اسباب پیرنگ، **کوپن پیرنگ** هم به شیء ای گفته می شود که برای پیشبرد یا به سرانجام رساندن پیرنگ نقشی کلیدی ایفا می کند.

تفاوت آن با اسباب پیرنگ این است که شخصیت برای رسیدن به مقصود خود با هدف و به صورت کنشی از آن استفاده می کند، درحالی که اسباب پیرنگ لزوماً به اختیار و اراده ی شخصیت ها برای پیشبرد پیرنگ احتیاج ندارد.

لیست پیرنگ های اصلی :

پویش: داستانی شخصیت محور که در آن قهرمان به دنبال چیزی راهی سفری می شود که به نحوی او را تغییر می دهد. مثل: دن کیشون

ماجراجویی: داستانی پیرنگ محور که روی رسیدن به یک سری هدف تمرکز می کند.

مثل: سفرهای گالیور

پیگرد: پیرنگ تعقیب و گریز. بسیار کنش محور است.

نجات: پیرنگ نجات دادن یک فرد، گروهی از مردم یا... از دست فرد یا گروهی دیگر. چنین داستانی نیز بسیار کنش محور است.

مثل: شرک

فرار: مثل مورد بالاست، با این تفاوت که اسیر یا اسرا خود برای نجاتشان دست به کار می شوند.

معما: پیرنگ بنیادین داستان های رمز آلود/معمایی که حول محور پاسخ به یک سوال مهم می چرخد.
مثل: مجموعه داستان های هرکول پوآرو.

رقابت: داستانی شخصیت محور که روی تعاملات دو شخصیت یعنی قهرمان و رقیبش تمرکز دارد.

توسری خور: داستانی که در آن شخصیتی توسری خور به پیروزی می رسد. حول محور شخصیتی می چرخد که فقیر، معلول و ... است و به طور کلی شرایط خوبی ندارد و با این وجود نهایتاً به پیروزی می رسد.

مثل: دختر کبریت فروش

وسوسه: داستان راجع به این است که باید تسلیم وسوسه شد یا خیر و عواقب این تصمیم چیست.
مثل: ارباب حلقه ها

بلوغ: داستانی که بالغ شدن فیزیکی، روحی و معنوی یک شخصیت را در طول زمان نشان می دهد.
مثل: هاگل بری فین

عشق: داستانی که موضوع اصلی عشق دو شخصیت به یکدیگر است.

عشق ممنوعه: عاشقان بدشانسی که در طول پیرنگ سعی دارند به یکدیگر برسند، با وجود این که دنیا سعی دارد آن ها را از هم جدا کند.

مثل: ویس و رامین

ایثار: حول محور یک شخصیت و از خودگذشتگی هایش می چرخد، خواه این از خودگذشتگی به مرگ او ختم شود یا خیر.

اکتشاف: داستانی که در تمرکز آن اکتشاف یک مساله ی مهم است، خواه این مساله گذشته ی مرموز یک شخصیت باشد، خواه معنی زندگی و راز پشت خلق جهان.

مثل: چشم هایش

افراط رقت انگیز: داستانی که در آن یک شخصیت به خاطر مصرف مواد مخدر، طمع، افسردگی، جنون و... در حال سقوط است.

انتقام: همان داستان انتقام کلیشه‌ای. بسیار شخصیت‌محور است.

صعود: ماجرای به قدرت رسیدن و سر و سامان گرفتن یک شخصیت را دنبال می‌کند.

سقوط: نقطه‌ی مقابل صعود است. ماجرای از عرش به فرش رسیدن یک شخصیت را دنبال می‌کند.

فیلم‌نامه :

فیلم‌نامه یا سناریو ، متنی است شامل شخصیت‌ها ، ماجراها و هر آنچه در فیلم روی خواهد داد به صورت یک دستور العمل ، که توسط فیلم‌نامه‌نویس یا فیلم‌نامه‌نویسان نوشته می‌شود. فیلم‌نامه معمولاً شامل تمام جزئیات صحنه ، گفت و گو ، کنش و گاه حتی موقعیت و زاویه دوربین است. فیلم‌نامه، داستانی است که با تصویر بیان می‌شود و دارای شروع، میان و پایان مشخصی. بنابراین است. فیلم‌هنری دسته‌جمعی و متکی به مهارت و استعداد هنرمندان و فن‌سالاران مختلف است، اما قوت و استحکام هر فیلم به فیلم‌نامه‌اش بر می‌گردد.

هر فیلم‌نامه از **عناصر اصلی** شامل : داستان، طرح یا ساختار، صحنه، شخصیت و گفتگو تشکیل می‌شود.

فیلم‌نامه با رمان و نمایشنامه تفاوت‌های آشکاری دارد. رمان معمولاً با حالات درونی شخص، با افکار، احساسات، با عواطف و خاطراتی که در دورنمای ذهنی ماجرای دراماتیک رخ می‌دهد سر و کار دارد، نمایش‌نامه نیز از طریق گفتگو و در قالب کلمات-روی صحنه-بیان می‌شود.

(ScreenWriter - Scenarist) فیلم‌نامه‌نویس

کسی که مسئول نوشتن تمام یا بخشی از فیلم‌نامه فیلم است. گاه یک نفر تمام فیلم‌نامه را می‌نویسد ، گاه هم چند نفر به طور مشترک فیلم‌نامه را آماده می‌کنند.

گاهی فیلم‌نامه‌نویس ، با فرستادن فیلم‌نامه‌ای (به دلخواه خود ، فیلم‌نامه‌ای نوشته) به نماینده ، خود پیشقدم می‌شود و این نماینده آن را به یک تهیه‌کننده مستقل یا یک شرکت فیلم‌سازی جهت ملاحظه ارائه می‌کند. ولی یک فیلم‌نامه‌نویس با تجربه با یک تهیه‌کننده در یک جلسه توجیهی ملاقات می‌کند و چند طرح را که قابل تبدیل به فیلم‌نامه هستند پیشنهاد می‌کند. و پس از مورد قبول واقع شدن پیشنهادش آن طرح را به فیلم‌نامه‌بدل می‌کند. گاهی هم تهیه‌کننده ،

طرحی برای فیلم دارد و فیلم نامه نویس را برای پروراندن آن استخدام می کند. مورد آخر به ویژه هنگامی رخ می دهد که تهیه کننده ای که همیشه در جستجوی طرح است ، حقوق یک رمان یا نمایش نامه را می خرد و از فیلم نامه نویس می خواهد که از روی آن یک اقتباس سینمایی ارائه دهد

مراحل مختلف شکل گیری یک فیلم نامه

فیلم نامه مراحل مختلفی را از سر می گذرانند تا به مرحله نهایی برسد. ابتدا یک ایده در ذهن خود فیلم نامه نویس یا تهیه کننده شکل می گیرد. پس از شکل گیری این ایده ، نویسنده یک طرح اولیه که حداکثر در یک صفحه خلاصه شده ارائه می دهد. بعد از این مرحله وقتی که طرحش مورد قبول واقع شد و یا به صورت مستقل ، خودش تصمیم گرفت آن را عملی کند یک پیش نویس آماده می کند.

در این پیش نویس ، نویسنده به اختصار خلاصه ای از ماجرا و روش خود را در پرداختن آن ، شرح می دهد و شخصیت ها ، ماجراهای اصلی و ویژگی های مکان ها را بازگو می کند و نیز کلیاتی از تحول درونی شخصیت ها و طرح قصه را باز می گشاید.

در مرحله بعد اگر تهیه کننده یا استودیو و یا حتی خودش از مفاد این پیش نویس راضی باشند ، در آن صورت او قصه را می نویسد و کل داستان فیلم را تعریف می کند و صحنه های مختلف را می شکافد. در این مرحله دستنویس اول فیلم نامه آماده می گردد که شامل تمام صحنه ها ، شخصیت ها ، گفت و گوها ، ماجراها و نیز راهنمایی های کلی در مورد بازیگری و کارگردانی است. از این لحظه به بعد فیلم نامه به دفعات و با دخالت تهیه کننده و کارگردان دستکاری می شود. ممکن است در این مرحله ، از فیلم نامه نویس دیگری دعوت شود تا صحنه های خاصی را بازنویسی کند و یا عیب و ایرادهای کار را برطرف سازد.

وقتی فیلم نامه نهایی به صورت تقطیع شده در آمد ، علاوه بر مواردی که در نسخه اول گفته شد حاوی نکاتی در مورد فیلم برداری است.، اما ظرایف کار فیلم برداری را در نهایت کارگردان به کمک مدیر فیلم برداری مشخص می کند.

گرچه فیلم نامه نهایی باید عینا به فیلم برگردانده شود ، اما گاه پیش از فیلم برداری هر نما یا سر صحنه و گاهی نیز فیلم ساز ، به خاطر ویژگی های بازیگران تغییراتی در آن پدید می آورد. بعد از فیلم برداری ، در مرحله تدوین هم احتمالا تغییرات تازه ای در فیلم ایجاد می شود

وقتی فیلم آماده شد ، یک فیلم نامه به نام فیلم نامه تداوم تدوینی آماده می کنند (این کار معمولاً توسط شخص دیگری جز فیلم نامه نویس اصلی انجام می شود) که شرح کاملی از فیلم بر اساس آنچه اکران می شود است. در این متن ، تمام نماها ، زاویه دوربین و انتقال از نمایی به نمای دیگر ، به همراه تمام گفت و گوها و صداها ذکر می شود. این متن معمولاً به صورت کتاب و به عنوان فیلم نامه آن فیلم چاپ می شود.

متن فیلم نامه

برای نوشتن متن اصلی فیلم نامه ، ابتدا فیلم نامه نویس باید داستان مورد نظر را به سکانس های مختلف تقسیم کند .سکانس را افراد مختلف به صورت های گوناگون تعبیر و تفسیر می کنند ولی تعری مصطلح آن در فیلم نامه نویسی بر اساس مکان هایی است که داستان در آن اتفاق می افتد. البته این تقسیم بندی باید کمی منعطف باشد تا از زیاد شدن تعداد سکانس ها و سخت شدن نگارش فیلم نامه جلوگیری شود. زیرا مثلاً حرکت یک دانش آموز ، برای رفتن از خانه به مدرسه ، ممکن است بر اساس مکان هایی که دانش آموز می رود (عبور از چند خیابان مختلف) چندین سکانس شود ولی در فیلم نامه آن را یک سکانس در نظر می گیریم.

مقاله چیست؟

در لغت به معنای گفتار، مبحث، سخن، قول و فصلی از کتاب یا رساله آمده است و در فرهنگ معین یکی از معانی این کلمه را نوشته ای دانسته شده که درباره موضوعی نویسند.

بر اساس تعریف دایره المعارف بریتانیکا مقاله انشایی است که حجمی متوسط دارد و در مورد موضوعی معین بحث می کند. نویسنده باید حدود موضوع را رعایت کند و با رسایی و روشنی آن را توضیح دهد.

در بیان کوتاه، مقاله نوشته ای است که درباره موضوعی خاص با حجمی متوسط نوشته می شود. مقاله معمولاً در روزنامه و گاهنامه، و گاه در کتاب جای می گیرد. به مجموعه گفتارهای صوفیان در مجالس خود نیز مقاله می گفته اند. همانند مقالات شمس تبریزی .

شرایط مقاله نویسی

۱- احاطه به موضوع مقاله .

۲- صداقت و حسن نیت

۳- در نظر گرفتن مصلحت‌های جامعه، و نه منافع فرد یا گروه خاص .

۴- گشودن گرهی از گره‌های علمی، اجتماعی، و ... از طریق گزینش موضوعاتی که طرح آن‌ها در جامعه موثر است.

مقاله علمی چیست ؟

یک مقاله علمی گزارشی نوشته شده و انتشار یافته‌ای است که نتایج تحقیقات و پژوهش‌های اصلی جدید در حوزه تخصصی خاصی را تشریح می‌نماید. مقاله علمی شرایطی دارد .

مقاله می‌بایست به روش اصلی و حقیقی نگارش و ویرایش شود و با رعایت اصول اخلاق علمی، و در نظر گرفتن مطالعات پیشین تهیه شود. مخاطب اصلی مقالات علمی ، متخصصین رشته تخصصی هستند که در زمینه کاری موضوع تحقیق کار می‌نمایند.

هدف از نگارش مقالات علمی

هدف از نگارش این مقالات به‌طور کلی انتشار نتایج تحقیقات و پژوهش‌های نویسنده‌ی مقاله و به اشتراک گذاری و توسعه تحقیقات به کمک سایر دانشمندان و محققانی است که در حوزه تخصصی مشترک با نویسنده در حال فعالیت هستند.

در واقع انتشار نتایج یک پژوهش علمی باعث تکمیل شدن سیر تکاملی یک مسئله علمی می‌شود؛ به این صورت که محققان بعدی، تحقیقات خود را بر پایه‌ی داده‌های تحقیقات پیشین تکمیل می‌سازند. به این منظور اهداف مقالات منتشر شده بایستی آگاه‌سازی مخاطبان و حل یک مسئله علمی جدید باشد و نویسنده مقاله را تنها براساس جذب مخاطب و جلب نظر ویراستاران یک مجله علمی معتبر پایه‌گذاری نکرده باشد. مقالات بایستی دارای سطح بالایی از خوانایی باشند تا برای خواننده به آسانی قابل فهم گردند.

مخاطب مقالات علمی

مخاطبین مقالات علمی دو دسته هستند:

گروه اول: داوران و ویراستاران مجله هدف برای به چاپ رساندن مقاله که در رابطه با میزان شایستگی مقاله برای چاپ شدن در مجله تصمیم خواهند گرفت.

گروه دوم: مخاطبان مجله منتشر کننده مقاله که ممکن است دارای آگاهی بیشتر یا کمتر نسبت به موضوع مورد بحث مقاله باشند.

ساختار مقاله :

الف-چکیده ب- مقدمه پ- روش تحقیق ت- تجزیه و تحلیل ث- نتیجه گیری

چکیده : در قسمت چکیده محقق به بیان کلی مسئله مد نظر و روشی که قصد دارد مسئله را به واسطه آن مورد آزمایش قرار دهد، می پردازد.

مقدمه : در این قسمت نویسنده سعی می کند انگیزه خود را از بررسی موضوع مقاله با مخاطب در میان بگذارد و خواننده را برای مطالعه ساختار اصلی متن آماده سازد.

روش تحقیق: بخش روش تحقیق اطلاعات کافی را از جزئیات کارهایی که در طول آزمایش انجام گرفته شده است، در اختیار دانشمندان و محققان بعدی قرار می دهد تا در صورت لزوم آن ها بتوانند آزمایشات را بازسازی کنند.

تجزیه و تحلیل: در این مرحله نویسنده‌ی تحقیق نتایج حاصل از تحقیق را به ترتیب زمانی در اختیار خواننده قرار می‌دهد، تا خواننده بتواند به تنهایی و به دور از تفسیرهایی که در بخش نتیجه‌گیری در اختیار او قرار داده خواهد شد، نتایج را برای خود تفسیر کند.

نتیجه‌گیری: نتایج حاصل از تحقیقات به طور جامع و خلاصه در اختیار خواننده قرار داده می‌شود و این نتایج به انگیزه فرد برای تحقیق بر روی موضوع اصلی ربط داده می‌شود.

رمان

اصطلاح رمان به نوشته‌های بسیار گوناگونی اطلاق می‌شود که تنها وجه مشترکشان در این است که مفصل‌اند و منشور و داستانی. رمان از این جهت که روایتی است مبسوط، از داستان کوتاه و نیز داستان بلند، که طولانی‌تر از داستان کوتاه است تمیز داده می‌شود. حجیم‌تر و مفصل‌تر بودن رمان، اجازه ورود به شخصیت‌های بیشتری را می‌دهد و از این رو طرح پیچیده‌تر و محیط اجتماعی آن پرتحول‌تر است. علاوه بر این رمان بیش از داستان کوتاه یا بلند، دست نویسنده را در کنکاش مداوم و ظریف شخصیت‌ها باز می‌گذارد و به همین دلیل سبک و اسلوبی که نویسنده انتخاب می‌کند باید تمرکز یافته‌تر باشد.

مهم‌ترین و معروف‌ترین شکل تبلور یافته ادبی روزگار ما رمان است. معمولاً گفته می‌شود رمان با "دن کیشوت" اثر سروانتس (نویسنده اسپانیایی) تولد یافته است و با رمان "شاهزاده خانم کلو" نوشته مادام دولافایت و رمان‌های آلن رنه لوساژ فرانسوی به خصوص با اثر مشهورش "ژیل بلاس" پی‌ریزی شد و با رمان‌های نویسندگانی چون دانیل دفو و ساموئل ریچاردسن و هنری فیلدینگ نویسندگان انگلیسی و والتر اسکات نویسنده اسکاتلندی را به تحول گذاشت.

پیش از "دن کیشوت" اثری در چنین قالب هنری در ادبیات جهان پیدا نمی‌شود. پیش از این کتاب، حماسه‌های منشور و منظوم و لطیفه‌ها و حکایت‌هایی بر سبیل تمثیل، قصه‌های عامیانه و اساطیر و افسانه‌های خدایان بسیاری چون ایللیاد و ادیسه هومر و رمانس‌ها موجود بود که از نظر معنا و کیفیت ساختاری با رمان به مفهوم امروزی آن تفاوت بسیار داشت.

تاریخچه رمان در ایران

این نوع ادبی داستان و داستان‌نویسی بر اثر توسعه‌ی ارتباط ایران و اروپا در زبان فارسی پدید آمده است و داستان‌نویسی به شیوه‌ی امروزی در کشورهای عربی، ترکیه، ایران و هندوستان کمابیش هم‌زمان و در اواخر نیمه‌ی دوم قرن نوزدهم باب شده است. از موجبات و مقدمات پیدایش رمان در زبان فارسی می‌توان به ورود صنعت چاپ، تاسیس مطبوعات و ترجمه از زبان‌های اروپایی که تحت تاثیر زبان فرانسه و بعدها تحت تاثیر زبان‌های روسی و انگلیسی بوده است، اشاره کرد. از رمان‌های این دوره می‌توان به امیرارسلان نامدار، کتاب احمد (نوشته‌ی طالبوف) و سیاحت‌نامه ابراهیم‌بیگ اشاره کرد. داستان فارسی امروزی از آغاز قرن بیستم رواج یافت. گرایش‌های ملی‌گرایانه و جستجوی اساطیر کهن بر داستان‌نویسی این دوره تاثیر گذاشته است. در این رابطه می‌توان به آثاری همچون شمس و طغرا، عشق و سلطنت، دام‌گستران، لازیکا، دلیران تنگستان، تهران مخوف، هما، پریچهر، زیبا، جنایات بشر یا آدم فروشان قرن بیستم، دارالمجانین و دسیسه اشاره کرد. رمان آتش بدون دود هفت جلدی: نادر ابراهیمی

انواع رمان برحسب موضوع

رمان‌ها را بر حسب تکیه‌ای که بر مطالب کرده‌اند و از نظر فرقی که در موضوع و مقاصد هنری دارند، به نحوه‌ی زیر تقسیم می‌کنند:

رمان اجتماعی، رمانی است که درباره‌ی مسائل جامعه سخن می‌گوید. در این رمان اجتماعی نویسنده، برای مشکلات جامعه راه حل پیشنهاد می‌کند.

رمان‌های احساساتی معمولاً درباره‌ی احساسات و عواطف انسان‌های: رمان احساساتی درستکار صحبت می‌کند و معمولاً وقتی شما آنرا می‌خوانید از چشم‌هایتان، باران می‌بارد و حتی ممکن است سیل جاری شود.

رمان پلیسی: رمانی است که در آن جنایتی که اغلب قتل است، اتفاق می‌افتد و هویت جنایتکار نامعلوم است و کارآگاهی از طریق جمع‌آوری مدارک و سرخ مجرم را پیدا و دستگیر می‌کند. رمان تاریخی:

این رمان، یک اتفاق یا حادثه‌ی تاریخی را با گفتن داستان بیان می‌کند. معمولاً در این رمان،

شخصیت های اصلی را براساس اطلاعات یا مستند های تاریخی انتخاب می کنند و در مورد آنها به قصه گویی مشغول می شوند. رمان های تاریخی، به توضیح شرایط اجتماعی و سیاسی دوران می پردازد.

رمان عاشقانه : ماجراهای هیجان انگیز عشق و عاشقی را بیان می کند. کامیابی و ناکامی عاشق ها را با ماجراهای پرشور بیان می کند با هدف سرگرم کردن خواننده.

دل نوشته

دل نوشته نوعی تک گویی نوشتاری، خواه نثر و خواه موزون است که از سر دل تنگی نوشته می شود؛ اصولاً صمیمانه و صادقانه است. تعارف و خوشامدگویی ندارد. بازتاب احساس و اندیشه واقعی نویسنده است. هدف و ساختار از پیش تعیین شده ندارد؛ فرمایشی نیست؛ سفارشی نیست. نویسنده دلنویسته وقتی بخواهد بنویسد خواستش خود به خودی است. یعنی برای دل خودش می نویسد و در جستجوی «مخاطب خاص» نیست؛ دلنویسته از دل بر می آید ولی جزمیت «لاجرم بر دل نشستن» را بر نمی تابد. زیرا سخنانی از دل برخاسته ولی لاجرم بر دل ننشسته اند. دلنویسته، نوعی از ادبیات است که در جهان فراگیر و محبوب شده است. بسیاری از نویسندگان بزرگ و مردم عادی برای خود دلنویسته هایی دارند که با آنها به آرامش رسیده و می رسند. هرکس به فراخور استعدادی که دارد می تواند غلیان دلش را روی کاغذ جاری سازد.